

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОСВІТОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
WEST UKRAINIAN NATIONAL UNIVERSITY
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES
DEPARTMENT OF EDUCOLOGY AND PEDAGOGY

МАТЕРІАЛИ
VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ:
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

24 листопада 2023 року
ТЕРНОПІЛЬ, УКРАЇНА

MATERIALS
VI INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

«INNOVATIONS IN EDUCATION:
REALITIES AND PERSPECTIVES OF
DEVELOPMENT»

NOVEMBER, 24, 2023
TERNOPIL, UKRAINE

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
КОЛЕДЖ ГУЛІН ГУАНКСІ (КИТАЙ)
ВИЩА ШКОЛА ОСВІТИ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ ПОРТАЛЕГРЕ ЦЕНТРУ
ПОРІВНЯЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ УНІВЕРСИТЕТУ ЛІСАБОНА (ПОРТУГАЛІЯ)
ТОВАРИСТВО ВИПУСКНИКІВ ВЮРЦБУРЗЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ Й ЦЕНТРУ ПРИКЛАДНИХ
ЕНЕРГЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (НІМЕЧЧИНА)
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДОРТМУНДА (НІМЕЧЧИНА)
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВІДНЯ (АВСТРІЯ)
ЖЕШУВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ПОЛЬЩА)

Редакційна колегія:

Лілія РЕБУХА – д. пед. н., професор, завідувач кафедри освітології і педагогіки
Західноукраїнського національного університету

Володимир ЧАЙКА – д. пед. н., професор, професор кафедри освітології і
педагогіки Західноукраїнського національного університету

Ірина БІЛОУС – к. е. н., доцент, доцент, доцент кафедри освітології і педагогіки
Західноукраїнського національного університету

Ольга ГЛАВАЦЬКА – к. пед. н., доцент, доцент кафедри освітології і
педагогіки Західноукраїнського національного університету

Антоніна ДЕМ'ЯНЮК – к. е. н., доцент, доцент, кафедри освітології і
педагогіки Західноукраїнського національного університету

Оксана КРИЧКІВСЬКА – к. пед. н., доцент, доцент кафедри освітології і
педагогіки Західноукраїнського національного університету

Оксана ПИСАРЧУК – к. пед. н., доцент, доцент кафедри освітології і педагогіки
Західноукраїнського національного університету

Ольга ЧИКУРОВА – к. пед. н., ст. викладач кафедри освітології і педагогіки
Західноукраїнського національного університету

Рекомендовано до друку

*Вченою радою соціально-гуманітарного факультету
(протокол № 2 від 27 листопада 2023 р.)*

I-66 Інновації в освіті: реалії та перспективи розвитку : матеріали
VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль,
24 листопада 2023 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 435 с.
ISBN 978-966-654-734-0

Збірник містить тези доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації в освіті: реалії та перспективи розвитку» (м. Тернопіль, 24 листопада 2023 р.) з актуальних проблем освіти, наукової та науково-дослідної роботи, а також питань щодо оптимізації використання інноваційних освітніх ресурсів для формування та розвитку професійних компетентностей в освітній сфері.

Збірник праць VI Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації в освіті: реалії та перспективи розвитку» буде корисним для студентів, здобувачів магістратури, аспірантури, науковців та практиків.

УДК 001.895:330.341.1:37

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій покладається на авторів наукових доповідей.

© ЗУНУ, 2023

Gege Zhang	283
MODERN PRACTICE AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF VOCATIONAL EDUCATION IN MUSIC PERFORMANCE	
Yinyin Zhang	284
MODERN PRACTICE AND DEVELOPMENT PROSPECT OF VOCATIONAL EDUCATION	
Pengfei Zhang	287
MODERN PRACTICES AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL EDUCATION	
Микола Наголюк	288
РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МОЛОДШИХ ІНСПЕКТОРІВ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ	
Назар Франків	290
МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ДІЄВИЙ МЕТОД В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Наталія Максимук	293
ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПЕДАГОГІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ	
 СЕКЦІЯ 6. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
Юлія Головацька	296
СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ В СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ ВИМІРІ	
Наталія Сафандула	299
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ НА РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ	
 СЕКЦІЯ 7. ПСИХОЛОГІЯ ТА СОЦІАЛЬНА РОБОТА: НОВІ ІДЕЇ ТА НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ	
Світлана Калаур, Андріана Меланчук	301
МОТИВУВАННЯ МОЛОДІ ДО ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ВАГОМИЙ АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА	
Іван Білосевич	303
ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ ЗАСОБАМИ РЕЛІГІЙНОЇ ВІРИ	

СЕКЦІЯ 6

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Юлія Головацька

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і практики перекладу,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ В СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ ВИМІРІ

Швидкий обмін інформацією та продуктами, а також стрімке поширення інформаційних технологій змінює роль перекладачів у процесі глобалізації, яка, як зазначає, М. Кронін (M. Cronin), зменшується, незважаючи на те, що переклад є життєво важливою рушійною силою глобалізації [2, с. 112]. Активні глобалізаційні процеси, розширення міжнародних відносин та збільшення числа міжнаціональних контактів висувають нові вимоги до особистості майбутніх перекладачів та якості їхньої професійної діяльності. В останнє десятиліття подібні дебати змушують перекладачів бути невидимими та тимчасовими [1, с. 144]. Це зумовлює й необхідність модернізації їхньої професійної підготовки у ЗВО.

Глобалізація спричинила також зростання попиту на послуги перекладу, щоб забезпечити комунікацію між різними економічними агентами. Комерційні та технічні документи, веб-сайти, програмне забезпечення, мобільні додатки тощо мають бути перекладені мовами ринку, на якому продається продукт чи надається послуга. Обсяг текстів, кількість слів і мов, що перекладаються, постійно зростає з огляду на постійне зростання технологічного прогресу та контексту глобалізованих ринків. Постійні зміни на цих ринках, впровадження технологічних інновацій у професійну діяльність перекладачів перекладача та наслідки цього процесу з позиції процесу викладання-навчання, зумовлюють необхідність аналізу поточних навчальних програм стосовно того, чи належним чином вони відповідають не лише технологічним потребам індустрії перекладів, а й наслідкам використання цих технологій в професійній сфері. Відтак, два ключових поняття мають особливе значення. Перша з них – «компетентність», тобто «динамічне поєднання когнітивних і метакогнітивних навичок, демонстрації знань і розуміння, міжособистісних, інтелектуальних і практичних навичок, а також етичних цінностей» [4, с. 489]; другий – «професіоналізація», що охоплює «соціальний процес, за допомогою якого будь-

яка професія чи заняття перетворюються на справжню професію найвищої чесності та компетентності» [1, с. 47]. У Європі підхід, що ґрунтується на компетентностях, нині повністю закріпився у вищій освіті. У Європейському просторі вищої освіти термін «компетентність» пов'язаний із процесом прозорої гармонізації університетських ступенів і безпосередньо пов'язує університетську освіту не лише з вільним пересуванням студентів, а й із професійним світом.

Незаперечно, що практика перекладу сьогодні не може бути відокремлена від технологій, оскільки професіонали перейшли від використання таких простих програм, як текстові процесори, до програмного забезпечення, здатного перекладати комп'ютерні програми та інтегрувати механізми нейронного машинного перекладу (Google Translate, DeepL) у комп'ютерні програми. системи допоміжного перекладу (CAT). У цьому сенсі переклад уже давно характеризується як такий, що має, по суті, людино-машинну форму [3, с. 6373], або, радше, з позиції залучених професіоналів, форму взаємодії перекладач-машина [5]. Важливо не лише навчати майбутніх перекладачів практиці перекладу в цифрових контекстах. Знчущими також залишаються фундаментальні теоретичні питання, які виникають саме через вплив технологій на переклад. Як доцільно зазначає А. Пім (А. Рум), нині активізувався «технологічний поворот», який прийняв сектор перекладу в результаті появи інструментів CAT і, нещодавно, механізмів нейронного машинного перекладу. Це мало певні наслідки в перекладознавстві, і це, беззаперечно, необхідно враховувати у розробці теорій і моделей викладання-навчання [4, с. 492]. За останні 20 років еволюція інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та їхнє впровадження в професійну підготовку майбутніх перекладачів (чи то віртуально, чи то віч-на-віч), спричинило значні зміни у викладанні перекладу на вищому рівні. Практика навчання перекладачів у середовищі CAT спричинила процес професіоналізації навчальної програми, у якій технології є ключовими у підготовці майбутніх перекладачів. Однак у майбутніх перекладачів все ще необхідно розвивати конкретні технологічні компетентності, щоб подолати розрив між навичками, отриманими студентами, та тими, які потребує ринок.

Так, щоб бути компетентними у наданні послуг перекладу, майбутні перекладачі повинні швидко реагувати на потреби мовної індустрії або клієнтів, тому для них актуалізується необхідність:

1) навичок маркетингу та ведення переговорів, специфікації завдань для вимог клієнтів; навичок редагування, перегляду та подальшого редагування, контролю якості та забезпечення, професійної етики тощо;

2) мовної та культурної компетентності як сукупності лінгвістичних знань (ST та TT), а також соціолінгвістичних та текстових рівнів здібностей, що

ґрунтуються на знаннях жанрів, правил міжкультурної комунікації, текстуальній когерентності і згуртованості тощо;

3) стратегічної, методологічної та тематичної компетентності, що відображають вміння в розробки стратегій перекладу для виявлення проблем і рішень, дослідницькі навички і предметно-специфічні знання, а також навички передачі мови в предметно-специфічних медіа;

4) технологічної компетентності як здатності пошуку в Інтернеті, вилучення термінів, керування файлами, пошуку та форматування документів, а також знання того, як використовувати інструменти для допомоги перекладу (інструменти САТ, ТВ, ТМ, інструменти забезпечення якості, машинного перекладу, корпуси, настільні або онлайн-словники тощо);

5) особистісної та міжособистісної компетентності як сукупності загальних навичок майбутніх перекладачів (наприклад, навички управління часом і командної роботи), які сприяють їхній здатності до адаптації та працевлаштування.

Таким чином, у сучасних умовах практика перекладу нерозривно пов'язана з технологіями. Кожен етап процесу, від отримання тексту до кінцевої його доставки, формується та полегшується за допомогою додатків, телекомунікацій та цифрових форматів. Це повинно відображатися й у підготовці майбутніх перекладачів, її концептуалізації, коли технології інтегруються в спеціальні курси з технологій перекладу, однак досить часто інформаційні технології використовуються як частина інших видів перекладу.

Література

1. Bielsa E., Bassnett S. Translation in Global News: Routledge, 2009. 219 p.
2. Cronin M. Translation and Globalization. Psychology Press, 2013. 300 p.
3. Prates, M. O. R., Avelar P. H., Lamb L. C. Assessing gender bias in machine translation: A case study with google translate. *Neural Computing and Applications*, 2020, Vol. 32. P. 6363–6381.
4. Pym A. Translation Skill-Sets in a Machine-Translation Age. *Meta: Translators' Journal*. 2013. Vol. 58. P. 487–503.
5. Rodríguez de Céspedes B. Translator education at a crossroads: The impact of automation. *Lebende Sprachen*. 2019. Vol. 64. P. 103–121.